

Vattenförvaltning – en uppdatering

Annika Ekvall

Vattenvårdsdirektör

vattenmyndigheten Västerhavet

Länstyrelsen
Västra Götaland

Hej igen...

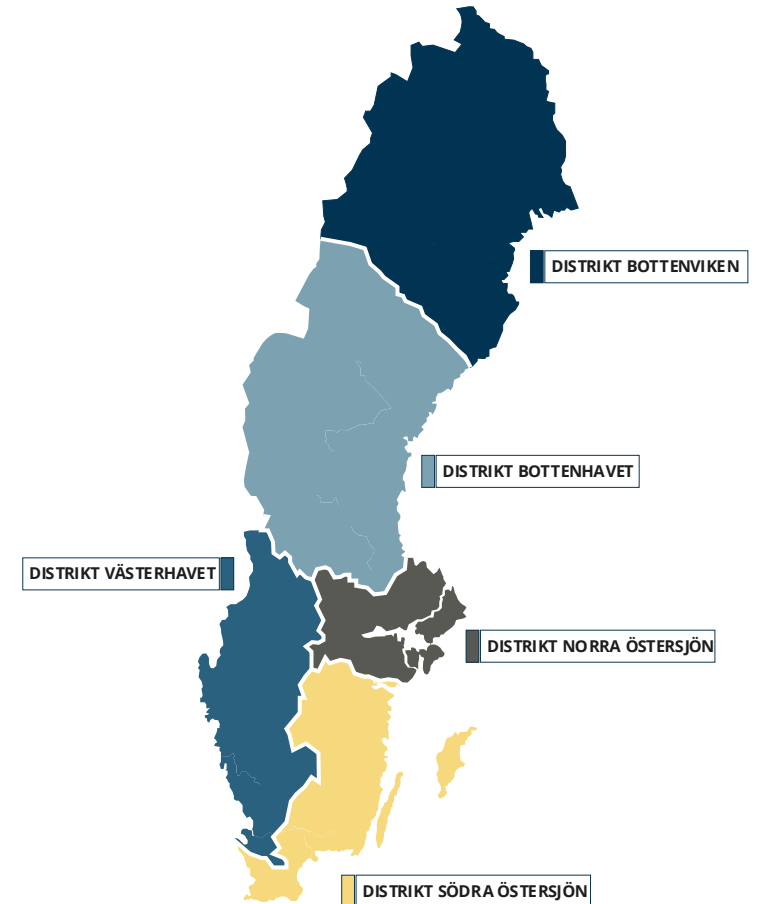
- ...kul att få komma tillbaka!

Dagens program:

- snabbrepris av förra årets föredrag
- Undantag – vad händer?
- Vad säger EU
- Och vad händer i vattenförvaltningen just nu?

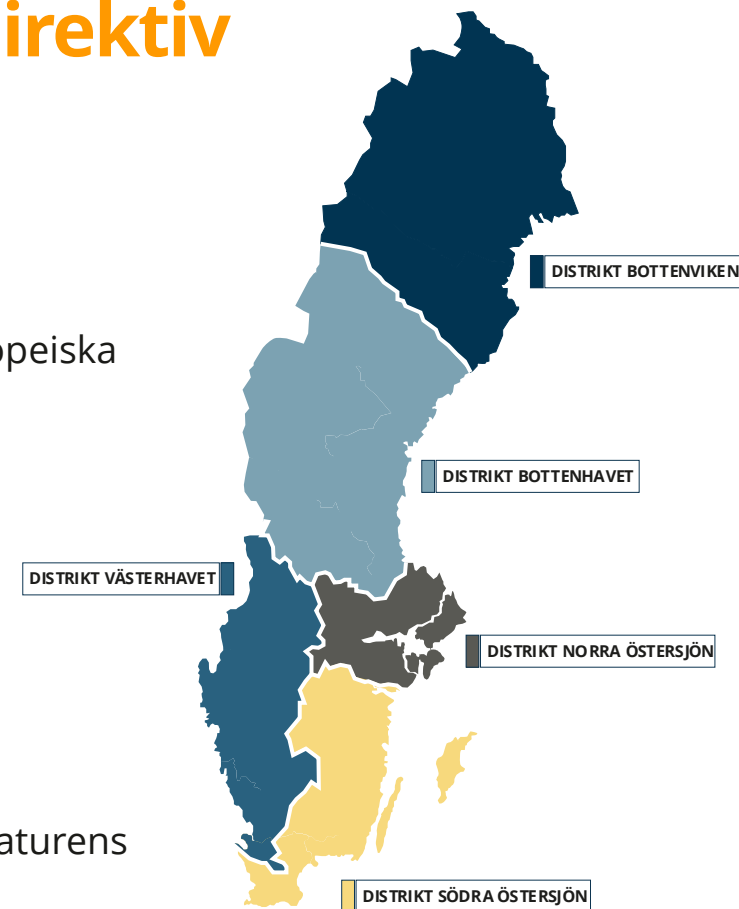
Vattenmyndigheten???

- Länsstyrelsen i Västra Götaland är vattenmyndighet för Västerhavet
- Ska implementera EU:s vattendirektiv i vårt distrikt
- Sätter miljökvalitetsnormer (MKN) för alla vattenförekomster i distriktet.
- Beslutar om administrativa åtgärder för myndigheter, inklusive länsstyrelser och kommuner.
- Vattendelegationen beslutar på regeringens uppdrag

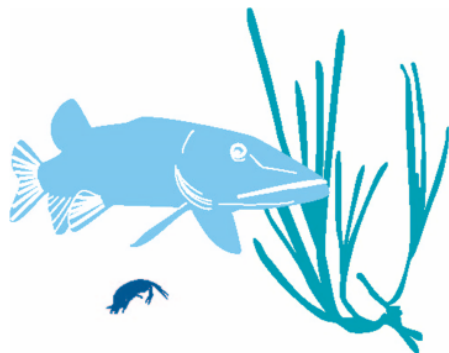
Vattendirektivet eller ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG)

- Fastslår en ram för EU:s vattenpolitiska samarbete.
- Trädde i kraft **22 december 2000**.
- Syftar till att **etablera en ram för enhetliga regler på EU-nivå** för skydd av europeiska vatten; **sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten men dock inte hav.**
- Handlar främst om att förbättra vattenrelaterat miljöarbete genom en gemensam lagstiftning för vatten.
- minska föroreningar,
- främja hållbar vattenanvändning,
- förbättra tillståndet för existerande akvatiska ekosystem samt
- reducera effekterna av översvämningar och torka.
- Fastslår att länderna ska arbeta på ett sätt som utgår från avrinningsområden (naturens egna vattengränser) och inte från av människan införda administrativa gränser.
- Ska ske under 6-åriga förvaltningscykler, efterföljt av åtgärdsarbete.

Två huvudfokus

Värna ett naturligt
växt- och djurliv i
våra vatten

Säkerställa tillgången
på rent vatten för
dricksvattenprodukti

Mål med vattenförvaltningsarbetet

- - *God status*
- - *Ingen försämring*

Ytvatten

Bra kvalitet
Livskraftiga ekosystem:
djur, växter, fysisk miljö

Grundvatten

Bra kvalitet
Uttag i balans med
nybildning

Vad är en miljökvalitetsnorm för vatten?

- Miljökvalitetsnormerna för en viss vattenförekomst består av krav på vilken kvalitet som vattenförekomsten ska bibehålla eller uppnå senast vid en viss tidpunkt.
- Miljökvalitetsnormer, *till skillnad från många andra miljöregler*, gäller **miljön totalt sett**. Normerna för vatten anger gränserna för hur mycket miljöpåverkan en vattenförekomst får utsättas för sammanlagt.
- Normerna gäller således generellt för vattenförekomsten och inte inskränkt till krav på en viss miljöstörande verksamhet.

Olika typer av miljö kvalitetsnormer för vatten

Ytvatten

Kemisk status

Ekologisk status

Ekologisk potential (variant av ekologisk status – för konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomster)

Grundvatten

Kvantitativ status

Kemisk status

Vända trend

HUVUDREGEL:

**GOD STATUS
SKA NÅS**

**FÖRSÄMRINGS-
FÖRBUD**

Miljökvalitetsnorm för ekologisk status i ytvatten

- **Kvalitetsfaktorer**

- **Biologiska faktorer;**
bland annat fiskstatus, bottenfauna, vattenväxter
- **Fysikalisk-kemiska faktorer;**
bland annat näringsämnen, pH-värde, särskilda förorenande ämnen
- **Hydromorfologiska faktorer;**
bland annat flöde, vandringshinder, form, strandzon, djup

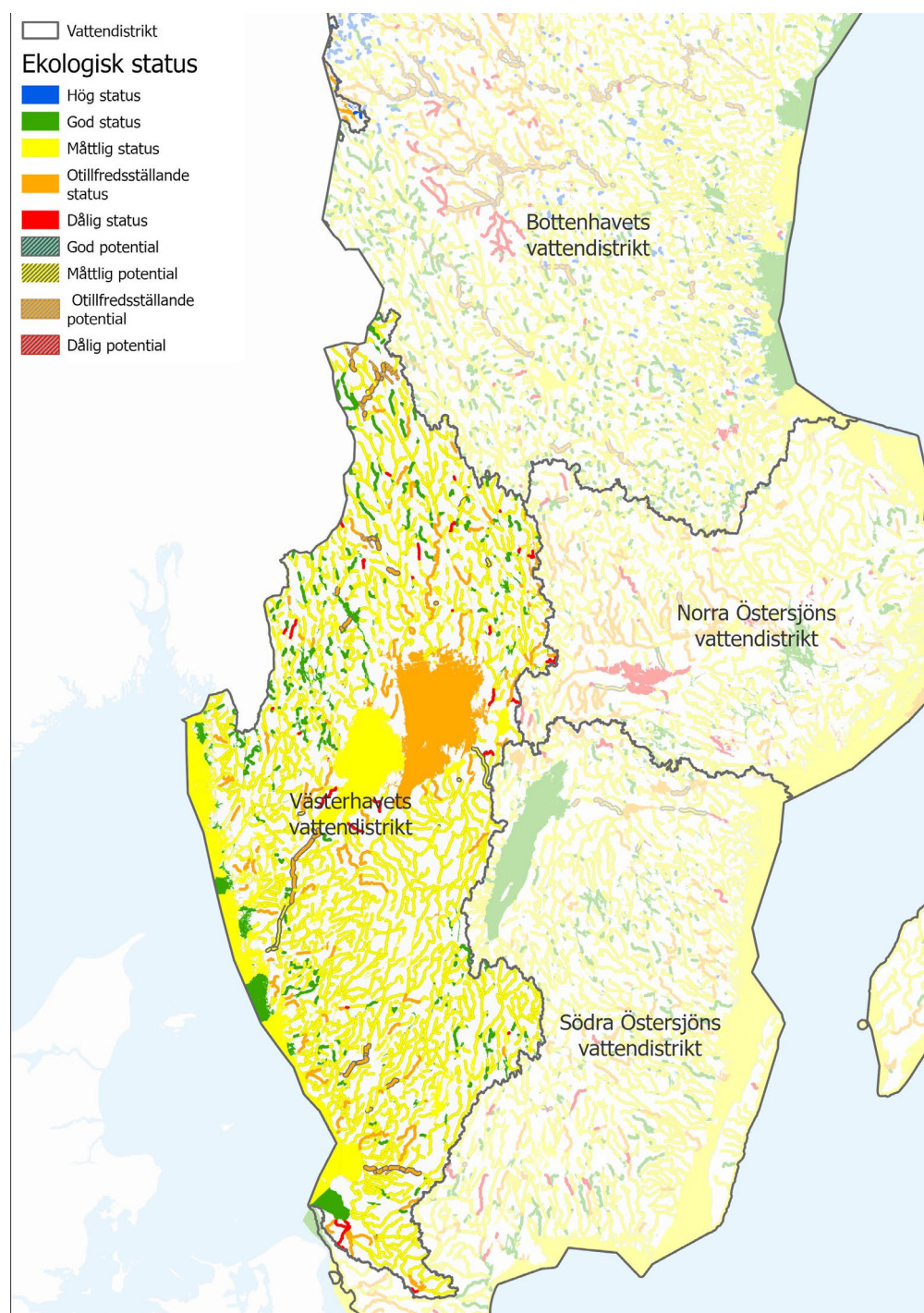
Vägs ihop till en samlad bedömning av ekologisk status för varje vattenförekomst

Vattenstatus i Västerhavets vattendistrikt

- Vattendistrikt
- Ekologisk status**
- Hög status
- God status
- Måttlig status
- Otillfredsställande status
- Dålig status
- God potential
- Måttlig potential
- Otillfredsställande potential
- Dålig potential

Miljöbalken 5 kap

4 § En myndighet eller en kommun *får inte tillåta* att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att *vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt* eller som har sådan betydelse att det *äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm*.

Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr. *Lag (2018:1407)*.

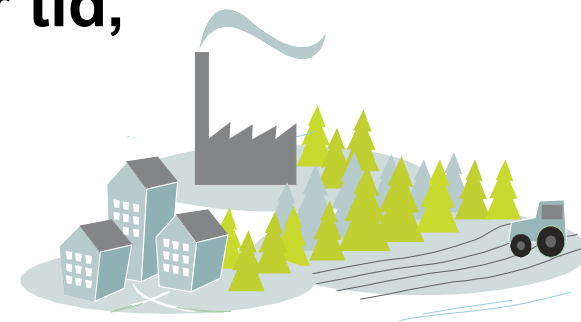
Måste alla vatten nå god status?

Nej, det är möjligt att besluta om lägre krav.

- **När åtgärder och ekosystemens återhämtning tar tid, eller det är omöjligt eller orimligt dyrt att åtgärda**

Möjliga undantag:

- Tidsfrist för att nå god status
- Mindre stränga kvalitetskrav (god status behöver inte nås)

- **Vattenförekomster kan tillåtas vara rejält ombyggda för att uppnå viktig samhällsnytta**

- Kraftigt modifierade vattenförekomster (KMV)
- Konstgjorda vattenförekomster (KV)

Orimligt dyrt att åtgärda?

Kap 4 VFF, 10 § Vattenmyndigheten ska för en viss vattenförekomst besluta om mindre stränga kvalitetskrav än vad som följer av 2-6 § § , om

1. det på grund av sådan mänsklig verksamhets påverkan som avses i 3 kap. 1 § första stycket 2 eller på grund av vattenförekomstens naturliga tillstånd är omöjligt eller skulle medföra orimliga kostnader att uppnå de strängare kraven,

2. de miljömässiga eller samhällsekonomiska behov som verksamheten fyller inte utan orimliga kostnader kan tillgodoses på ett sätt som är väsentligt bättre för miljön,

3. alla möjliga åtgärder vidtas för att med hänsyn till verksamhetens karaktär eller vattenförekomstens naturliga tillstånd uppnå

a) bästa möjliga ekologiska och kemiska status, om vattenförekomsten är ett ytvatten, och

b) bästa möjliga status, om vattenförekomsten är ett grundvatten, och

4. vattnets kvalitet inte riskerar att försämrars ytterligare.

Viktigt att minnas

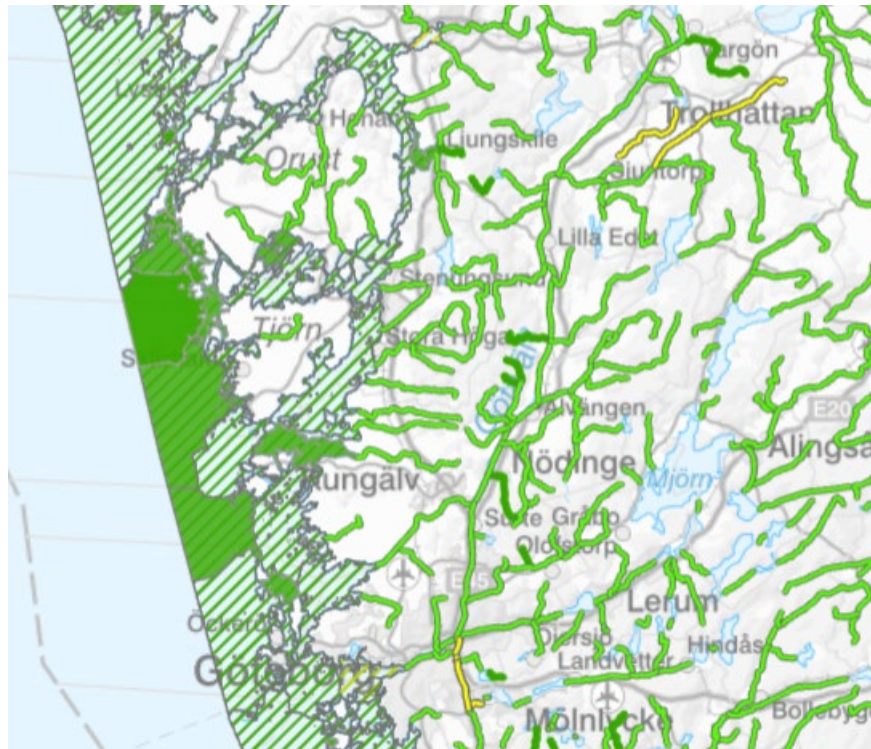
- Orimligt dyrt gäller samhället, inte enskilda verksamheter
- Är till för att möjliggöra kraftproduktion, livsmedelsproduktion, transporter mm
- Kostnaden kan vara 2 * nyttan utan att vara orimlig
 - Beror bl a på att nyttan ofta underskattas

Tillåtande enligt 4 kap. 11–12 § VFF

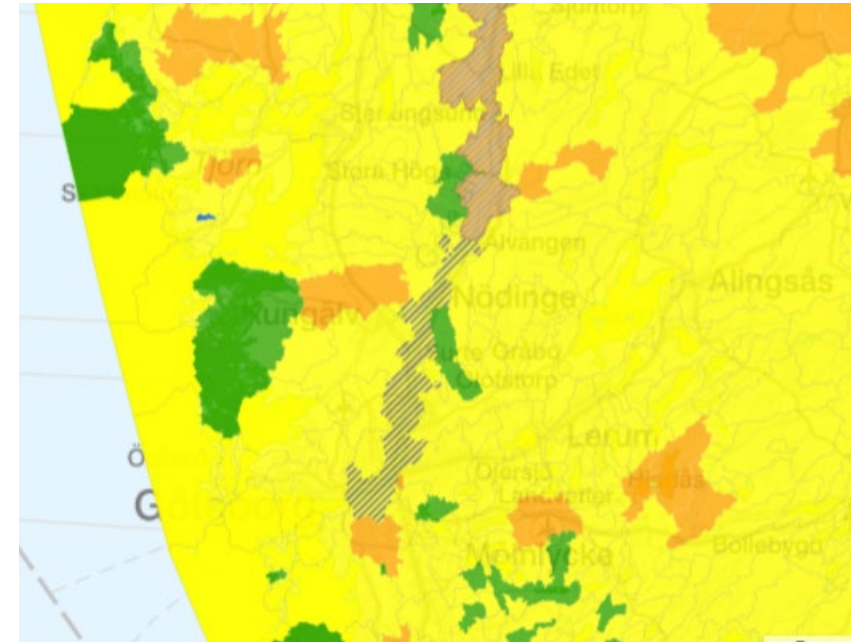
Kriterier för tillåtande enligt 4 kap 12 § VFF:

- verksamheten/åtgärden
 - är ett samhällsintresse av stor vikt, eller
 - har fördelar för hälsa, säkerhet eller hållbar utveckling som överväger fördelarna med att nå eller behålla god/hög vattenstatus
- Det saknas möjliga/rimliga alternativa åtgärder som är väsentligt bättre för miljön,
- alla genomförbara, mildrande åtgärder genomförs, för att mildra de negativa konsekvenserna

Hit ska vi!

Här är vi!

EU-kommissionen granskar oss

- FP, ÅP och MKN från 2021 granskas
- Rapport till Sverige feb 2025
- Möten med regeringen
 - 17-18 februari 2026 i Bryssel
 - När som helst (slutet maj/juni)
- Syfte:
 1. “promote water resilience in the Member State with its three key objectives on restoring and protecting the water cycle, building a water-smart economy and securing clean and affordable water and sanitation;
 2. identify areas where the Commission’s assistance can make a difference in implementation;
 3. identify some significant changes that the country should and is willing to commit to with a view to reduce the distance to target vis à vis the environmental objectives.”

Vad tycker EU?

- Öka åtgärdstakten
- Mindre övergödande utsläpp och miljögifter
 - Fasa ut vissa ämnen
 - Se över befintliga utsläppstillstånd
- Öka konnektiviteten
 - Inte bara vattenkraften behöver ses över
- Vem använder vattnet?
 - Ompröva tillstånd
 - Leta upp dem som borde ha tillstånd
 - Redovisa faktiska uttag
 - Avgift för t ex uttag, uppdämning mm
- Bättre kunskap
- Klimatanpassning
- Spara vatten
- [länk](#)

Resultatet av mötena

- Inte klart ännu
- EU-kommissionen vill veta
 - vad de kan stötta med
 - Vad Sverige tänker lova att göra
- Målgrupp för dialogen är regering och riksdag

Se denna information som en vink!

Vad hittar man miljö kvalitetsnormerna?

[Författningar | Länsstyrelsen Västra Götaland](#)

[Miljö kvalitetsnormer för vatten | Vattenmyndigheterna](#)

[Välkommen till VISS](#)

Dålig vattenkvalitet medför stora kostnader

Sämre vattenkvalitet

- Föroreningar
- Vattenbrist
- Översvämningar

Försvagade ekosystemtjänster

- Mindre attraktiva levnadsmiljöer
- Dyrare insatsvaror
- Ökad sårbarhet

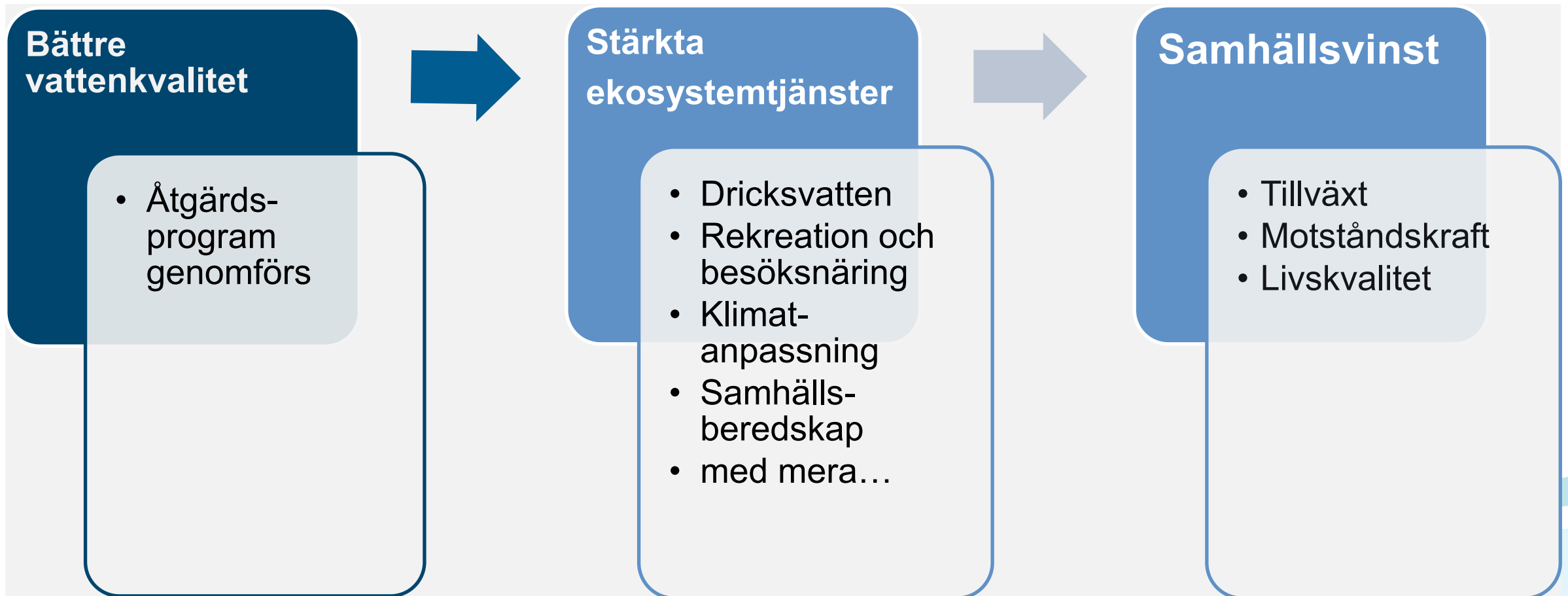

Samhällskostnad

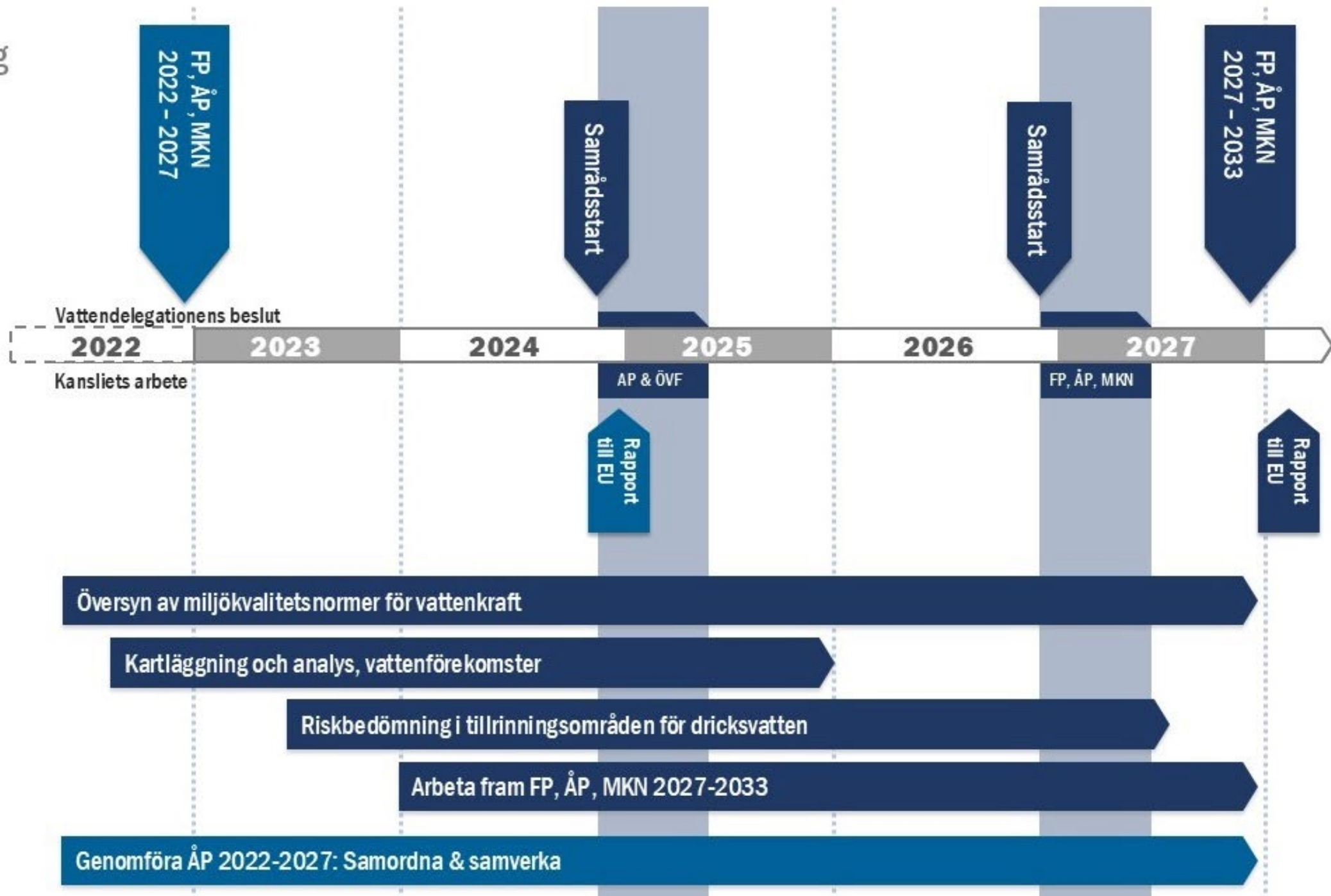
- Lägre tillväxt
- Försämrade konkurrenskraft
- Försäkringar, rening, sjukvård, återställande...

God vattenkvalitet ger stora samhällsvinster

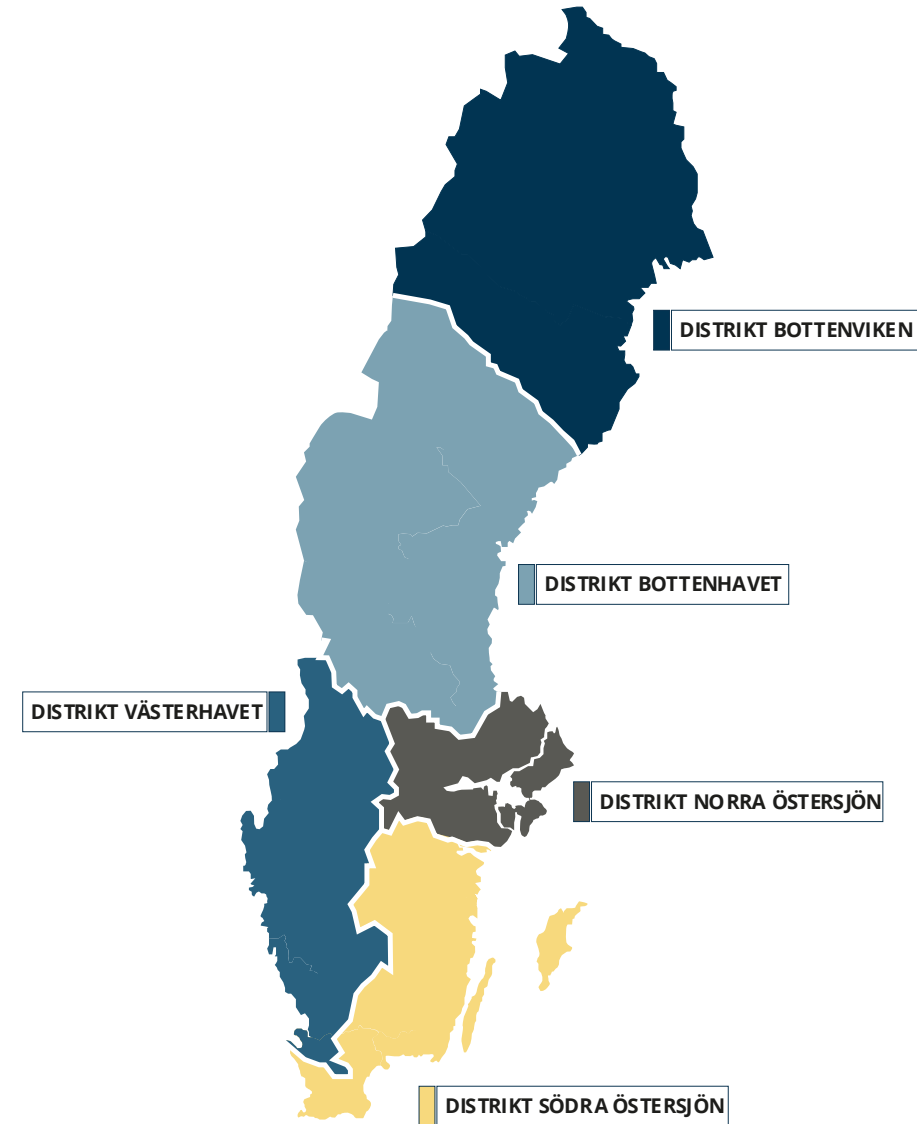

Vattenförvaltning 2022-2027

Tillsammans värnar vi vattnets värden

Tillsammans värnar vi vattnets värden!

Vattenmyndigheten Västerhavet

Länsstyrelsen
Västra Götaland